Nr 42

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Sobota dnia 13 Lutego 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy któréj wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1720.

Londyn 2 *lutego*. W przeszłą sobotę odbyła się w biurze spraw zagranicznych rada gabinetowa, na któréj obecni byli wszyscy ministrowie; mówią, że na téj radzie Lord Palmerston udzielił gabinetowi wiadomość o postanowieniu Porty, udzielającem baszalikat Egipski w dowyżowocie Mehmedowi Alemu.

Ministeryalny *Globe* za pewne już donosi, że młoda Księżniczka, po matce swojéj i Księżnie Kent imie Wiktoryi, po owdowiałéj Królowéj imie Adelaidy, a po Królowéj belgickiéj imie Ludwiki, otrzyma. Rodzicami chrzestnémi będą, jak już donieślismy, Król belgów, Książę Sussex, owdowiała Królowa i Księżna Kent.

Deputacya fabrykantów i tkaczy jedwabnych materyi, która niedawno, za pośrednictwem Lorda Normanby, złożyła Królowéj próby swoich wyrobów, otrzymała zapewnienie, że Królowa wyda w Maju bal, na którym każda dama w materyach krajowego wyrobu wystąpić będzie winna. Tym sposobem fabrykanci w Spitalfidos i Bethnalgreen otrzymają wkrótce liczne obstalunki.

We względzie opuszczenia co do Francyi przez Roberta Peel ganionego, twierdzi *Globe*, że od roku 1830 nigdy w mowach od tronu o Francyi wzmianki nie było, wyjąwszy, kiedy z krajem tym osobno jaki traktat zawierano. Nadto gdy w poprzednich latach Anglia niemiała stosunków z Francyą, do którychby ją upoważniały traktaty, przeto takie same przemilczenie o niéj miało miejsce, bez żadnych dalszych kommentarzy. Z resztą, stronnictwo opozycyjne mało sobie ceni przyjaźń francuzką, lecz pochlebia jéj czasami, aby ministrów nie popularnymi okazać.

Courrier donosi, iż odebrano tu wiadomość o zawarciu traktatu handlowego z Chinami, którego główny warunek stanowić ma prowadzenie na przyszłość handlu Anglii z Chinami w trzech portach: Kantonie, Emoy i Ningpo. Lecz dziennik ten niewielką jeszcze przywięzuje pewność do powyższéj wiadomości.

Codziennie zwiększa się liczba opuszczających kraj, co przypisują brakowi zatrudnienia i małéj nagrodzie za płacę. Przed kilką dniami 30 rodzin opusciło Nottingham udając się do Australii.

Minister wojny zawiadomił armią, że od piérwszego lipca nstają wszelkie opłaty, przy mianowaniach wojennych dotąd uiszczane, z wyjątkiem przepisanéj aktem parlamentu opłaty stemplowéj po 30 szyllingów.

Times odebrał z Paryża wiadomość że policya znowu znalazła ślad nowego spisku; bowiem sekcy republikanckie, do których Barbes należał znowu się przy rogatkach zgromadzały sprowadzając tam swoje żony aby tym sposobem ukryć cel schadzek.

Królowa otrzymała w tych dniach list od Sułtana z powinszowaniem przyjścia na świat jéj córki. Oryginalność listu tego wielki wzbudza interes w tutejszych wyższych towarzystwach. List ten jest prawdziwém arcydziełem kwiecistéj wschodniéj wymowy, lecz kształt jego jeszcze szczególniejszy jak sama treść; dłu-

gi na stopę a szeroki na 4 do 5 cali, charakter bardzo piękny a chociaż mały jednak bardzo wyraźny. Uspodu jest własnoręczny podpis Sułtana, następujący po wyliczeniu wszelkich jego tytułów. Papier cieńszy i piękniejszy od welinowego na brzegach pięknie emaljowany. List był w kopercie opieczętowanéj herbem Sułtańskim, a to wszystko w bogatym, srebrem i złotem tkanym woreczku, z purpurowego atłasu.

Z powodu mniejszego dowozu cukru obawiają się zmniejszenia publicznego przychodu, to bowiem czyni deficit w cle. Według urzędowych wiadomości, cło na rok 1840 o jeden milion funtów sterl. mniej jak w latach przeszłych wynosi.

Jeden tutejszy dziennik utrzymuje, że Admirał Elliot, do prędkiego powrotu z zatoki Petscheli nie tylko z obawy wiatru Monsun, lecz także dla tego zmuszonym został, że na pokładzie jego flotty znajdujący się żołnierze, zaczęli być niespokojni; nieprzyzwyczajeni są bowiem do okrętowego życia i religijne wyobrażenie do okrętowéj żywności przywięzują.

Według dziennika *Malla-Times*, trzy okręta liniowe: Księżna Charlotta, Bellerophon i Asia, otrzymały rozkaz powrotu do Anglii, aby od 1 maja b. r. spocząć mogły. Kontr Admirał Omanej miał otrzymać na cały rok dowództwo nad flottą angielską na morzu środziemném.

Paryż 1 i 2 *lutego*. Izba deputowanych utrudzona dziesięcio-dniowemi naradami nad projektem, odrzuciła poprawki panów Portalis i Denis, spiesznie do konca téj sprawy dążąc. Wszystkie artykuły projektu rychło jeden po drugim przyjęto. Poczem pan Lherbette wniosł artykuł dodatkowy, który zgodnie z opinją marszałka Soult tak zredagowano: Miasto Paryż, na mocy tylko osobnego prawa, może do liczby twierdz Królestwa policzonem zostać. Izba potem przystąpiła do głosowania nad całym projektem do prawa, zkąd następny wypadł skutek:

Liczba głosujących	—	—	399
Absolutna większość	—	—	200
Za projektem	- —	—	237
Przeciw niemu	- —	—	162.

Tak więc prawo przyjęto przy mniejszości 75 głosów.

Dziennik *Sporów* tak się wyraża co do przyjęcia projektu o obwarowaniu: »Winszujemy sobie szczęścia z powodu takiego skutku. Projekt ten sami za dobry uważaliśmy, nie tając atoli licznych jego uchybien. Lecz po rozprawach Izby, odrzucenie go poczytywalibyśmy za zbyt szkodliwe. Szkodliwe dla rządu, Izby i powagi naszéj za granicą. Jeszcze chwila dłużéj, a los projektu bardzo byłby wątpliwy. Od niektórych, wpływ mających członków większości, przychylnie przyjęty, na nieszczęście wspierany był przez stronę lewą, a tem samem, przedstawiał się jako dziedzictwo ministeryum z d. 1 marca. Obie te okoliczności, bezwątpienia odebrały projektowi wiele głosów; lewa strona zapewne więcéj mu ujęła głosów niż dodała. Gdyby nie prawość, z którą ministeryum, narazając się na nieukontentowanie swoich przyjaciół, wspierało projekt, byłby on niezawodnie odrzuconym. Teraz, gdy ministeryum z dnia 1 marca utrzymało swój bil wynagrodzenia, obaczymy jak z tego korzystać będzie; Nie wiele, jak wiadomo, liczymy na jego umiarkowanie i własny interes. Nieobawiamy się jego spotkania, lecz go oczekujemy spokojnie. Cała Izba wie, że jeżeli projekt do prawa przeszedł, nienastąpiło to skutkiem pomocy, jaką mu niosło stronnictwo 1 marca, lecz mimo takowego.

Dziennik *Prassa* następne czyni porównanie obrad nad adresem francuzkim i angielskim. W Francyi, mowi ten dziennik, trwały one miesiąc, bo każdy chciał w nich mieć udział, przez co, naduzywając cierpliwości, stały się powodem zniechęcenia, zamiast objaśnienia opinii publicznéj, w błąd ją raczéj wprowadzały. W Anglii obrady trwały dzień jeden, a przecież o sprawach ważnych jasno i stanowczo wyrzeczono. Oto prawdziwa umiejętność polityki, oto istotna wymowa mężów stanu, którzy wszelkie szczegóły na bok odłożywszy, główniejszego się tylko trzymali przedmiotu. Oni nie rozprawiali, nie kazali,

nie gadali i nienadużywali swojéj cierpliwości. Mówili tylko, a to jest sztuka, na któréj zbywa naszym mężom stanu.

Załoga, twierdzy Ham, nagle została zmienioną. Dowiedziano się że między wojskiem, do straży Ludwika Napoleona przeznaczoném, zjawiła się zbyt mocna przychylność do Cesarza i jego rodziny.

Pan de St. Aulaire, poseł francuzki w Wiedniu otrzymał dwumiesięczny urłop, i wkrótce spodziewany jest w Paryżu. Głoszą, że niewróci na swoje stanowisko; lecz inne otrzyma przeznaczenie.

Jutro o godzinie 1 w południe zbierze się rada ministeryalna w pałacu Tuilleries, na któréj Król prezydować będzie. Admirał Mackau będzie na niéj przytomny.

Izba deputowanych obrała w biurach swoich kommissyę, do rozpoznania projektu do prawa o własności literackiej i ułożenia o nim raportu. Do kommissyi téj należą Panowie: De la Grange, Vatout, Caix, Dumont, de Lamartine, de Jussieux, de Carné, Menilheurat i Taschereau.

Władze, zawiadujące nad dominium Chambord, nadanego księciu Bordeaux w dniu jego urodzin, chciały mu zaprzeczyć prawa do tegoż dominium. Wytoczono naprzód process w Królewskim trybunale w Orléans, który zawyrokował, że Książe jest prawym właścicielem Chambord i przy posiadaniu onego pozostać musi. Skarb appelował od tego wyroku do tutejszego sądu Kassacyjnego, lecz ten zgodnie z wnioskiem jeneralnego prokuratora Pana Dupin zatwierdził w zupełności wyrok piérwszéj instancyi.

Po przegłosowaniu o projekcie do prawa o obwarowaniu, zawołał jeden deputowany: „Teraz nikt nie nazwie Paryża tegoczesnym Babylonem, bo zdaje się, że nikt oddzielnych warowni za wiszące ogrody nie poczyta. „Deputowany strony lewéj powiedział: „Przyrzeczono nam tron, wsparty republikanckiemi instytucyami, a teraz dają nam tron wsparty bastyllami.“

Rząd ogłosił dziś następującą depeszę telegraficzną z Marsylii: — *Alexandrya* 23 *Stycznia. Jeneralny Konsul do Ministra Spraw Zagranicznych.* Cała turecka flota dziś opuściła port alexandryjski. Odebrano wiadomości o przybyciu Ibrahima do *Ramlé*, armia jego musi już być na ziemi egipskiéj. Poseł porty zawiadomił Mehmeda, iż dowiedział się, że firman przyznający mu dziedzictwo Egiptu, przez Sułtana podpisanym został. Tak zatém obie strony dopełniły już wzajemnych zobowiązań.

Giełda 2 *lutego.* Przyjęcie projektu o obwarowaniu nie wywarło wcale, jak wnoszono, niepomyślnego wpływu. Chociaż z początku kursa były nieco niskie atoli 3-procentowa renta stanęła na 77 a 5°-proc. na 112—70.

Wiedeń 8 *lutego.* Przez cztery lata wakująca po hrabi Wilczek posada gubernatora *Tyrolu* i *Vorarlbergu* niedawno zapełnioną została mianowaniem na nią hrabiego Klemensa Brandis. Od dni kilku bawi tu pan Anatol Demidoff, wracający z małżonką swoją do Petersburga, oboje zachowują ścisłe incognito.

Stockholm 29 *stycznia.* Major Nordenankar uczynił ważny wniosek względem połączenia jeziora Wener z jeziorem Gilmare, co się przyczyni mocno do wzrostu wewnętrznego handlu. Wyprawa na morzu śródziemném, dla wybornéj swojéj artylleryi, wzbudziła podziwienie marynarki angielskiéj.

Madryt 25 *stycznia.* — Jak słychać, na ostatniém zgromadzeniu rejencyi, mówiono o potrzebie zredukowania armii, z czego wnoszono o spokojném załatwieniu sporu z Portugalią. — Junta centralna kandydatom na wybory w prowincyi Madryt, następujące przepisała warunki: Niezawisłość charakteru i położenia, mimo wynikającego ztąd politycznego postępowania, odwaga i wytrwałość w działaniu, w myśl poruszenia wrześniowego i jego naturalnych skutków, mocne postanowienie wykonania konstytucyjnéj reformy, którą rząd przez każde chwalebne poruszenie osiągnąć pragnie i uczynić nie odpowiedzialnymi ministrów; nakoniec przyrzeczenie, że żaden deputowany, dopóki w kor-

terach zasiadać będzie i dwa lata, potém, nie przyjmie politycznego urzędu. Wielu deputowanych warunki te podpisało, między którymi znajdują się imiona: D. Augusta Arguelles, D. J. Alvarez, Mendizabal i Pedro Mendez Vigo, a liczby Senatorów: D. Martin de los Heros, D. Valentin Ortigosa, D. Joachim i Francisco Campuzano.

Kadyx 17 *stycznia*. Wczoraj po południu udał się tutejszy Plac-major z oddziałem piechoty do Intendenta, rozkazując mu, imieniem dowodzącego Jenerała, aby wypłacił załodze zaległy żołd, co natychmiast dopełnioném zostało. Poprzednim wezwaniom, nie chciał Intendent uczynić zadosyć z powodu braku pieniędzy.

Begarra 27 *stycznia*. Zgromadzenie deputacyi tutejszéj prowincyi, mające na celu utrzymanie fuerozów w baskijskich prowincyach, z korzyścią dla przyjaciół pokoju ukończyło swoję czynność—a pan *Aldecoa*, wybrany został na delegowanego dla złożenia Księciu Vittoryi stosownego powinszowania.

Lizbona 25 *stycznia*.—Kwestya *o Duero* leży przed Senatem, i jak wnoszą, bez zmiany przyjętą będzie.—Atoli uzbrojenia ciągle trwają, aby przeszkodzić można wkroczeniu, gdyby takowém Hiszpania pogróżki swoje poprzeć chciała. — Z podanego przez ministra skarbu stanu portugalskiego skarbu, okazuje się zmniejszenie środków zaspokojenia potrzeb rządu, mówią jednak o nowych wydatkach.—Chociaż w ostatnich dniach senatorowie nie w pełnéj zgromadzili się liczbie, atoli zajęli się adresem odpowiadającym na mowę Królowéj w d. 21 b. m. mianą. Uregulowanie żeglugi na *Duero* równie przyjętém będzie. Senatorowie bowiem tę rzecz rychle zakończyć pragną. Urzędnik poselstwa portugalskiego w Madrycie, pan Lawal, odjechał z depeszami do margrabiego Saldanha. Depesze te, jak słychać, donoszą, iż kwestya o *Duero* wkrótce Senat przejdzie i otrzyma sankcyą Królowéj. Ostatni kuryer hiszpański przywiózł wiadomość, że rząd hiszpański dłużéj jak do ostatniego Stycznia terminu ultimatum swojego przedłużyć nie chce. Ciągle w całym kraju organizują nowe bataliony — 128 dział zatoczono na wały stolicy. Minister wojny, jak słychać, żąda powiększenia armii o 8000 ludzi. Wyszli do Hiszpanii rewolucyjni oficerowie, odebrali polecenie oddalenia się o 20 leguas od granicy portugalskiéj.

Stambuł 7 *stycz*.— Od niejakiego czasu rozpoczęto tu układy dla zaciągnięcia nowéj pożyczki dla rządu. Główne warunki przedstawiono przysłanemu z Londynu ajentowi i potrzeba tylko uznania kontrahuyącéj strony w Londynie. Przyszła tu wieść, że pożyczka tylko pod uciążliwemi warunkami zawartą być może, Porta bowiem z trudnością się z niéj wywiąże. Porta ujrzała się zmuszoną puscić w obieg papiéry 60 milionów wartości, a tak krąży teraz 100 milionów piastrów, około miliona papiérowych talarów. Turcy i rajasowie muszą brać te pieniądze, które z téj przyczyny krążą w kraju; zagraniczni kupcy nie chcieli z początku ich przyjmować, lecz teraz przyjmują z 4 — 6 procentu, nie widzą bowiem innego sposobu odzyskania summ należnych im od kupców krajowych. Dług ten ma być spłacony w przeciągu 8 lat, procent kwartalnie się spłaca. Słychać, że Admirał Stopford wróci do Anglii, dowództwo oddaném zostanie Vice-Admirałowi, a w r. b. admirał nie będzie miał następcy. Kiedy jednak flotta o 25 okrętów liniowych i znaczną liczbę fregat pomnożoną zostanie, nie dają téj pogłosce żadnéj wiary.

Z zadziwieniem czytamy w wielu dziennikach, że w końcu listopada panowała w kilku miastach Syryi zaraza, która wielkie spustoszenie w Armii tureckiéj zrządziła: Zapewnić możemy, że wiadomość ta jest mylną: Zaraza okazała się przy końcu grudnia tylko w trzech wsiach Libanonu, lecz każda z nich otoczona została natychmiast kordonem zdrowia.

Teatr nowy rozmaitości. — Dziś komedya ze śpiewkami, *Ver-Vert* czyli *natura wilka ciągnie do lasu*;—krotochwila ze śpiewkami, *Kucharki*.